

מוריקה מבריקה Moricandia nitens - פורחת בנגב

(דצמבר 2015)

כתבה: ערגה אלוני

בתחילת החורף מתקשט אזור המדבר בבני שיח פורחים, אחד מהם היא **מוריקה מבריקה** *Moricandia nitens* (מצליבים) שנקראה בעבר בעברית כשמה המדעי "מוריקנדיה" שקוצר ל"מוריקה".

הצמח הוא בן-שיח נמוך ורחב, מעוצה בבסיסו וקרח המגיע לגובה של כ-60 ס"מ. צבע הענפים כהה. קצות הענפים נושאי התפרחות בעלי גוון חום בהיר עד סגול. העלה פשוט ובשרני במקצת. שפתו תמימה וצורתו אליפטית. העלים יושבים, מסודרים לסרוגין על הגבעול.

מוריקה מבריקה - מראה כללי. מימין - צילם: גדי פולק ©; משמאל - צילמה: ערגה

אלוני ©

להגדלה - לחצו על התמונות

הצמח הוא בן-שיח נמוך ורחב, מעוצה בבסיסו וקרח המגיע לגובה של כ-60 ס"מ. צבע הענפים כהה. קצות הענפים נושאי התפרחות בעלי גוון חום בהיר עד סגול. העלה פשוט ובשרני במקצת. שפתו תמימה וצורתו אליפטית. העלים יושבים, מסודרים לסרוגין על הגבעול.

התפרחת אשכול, עוקצי הפרחים באורך של כ-1 ס"מ, יושבים על גבעול ירוק סגול.

הפריחה מתחילה בדצמבר ומתמשכת עד לחודש אפריל. הפרח מצליב בולט ומרשים בצבע ורוד סגול עם אבקנים גדולים במרכז. אורך צינור הכותרת מבסו עד קצה העלים כ-2 ס"מ. עלי הכותרת צרים בבסיסים ומתרחבים בהמשך. עמדתם כשל הפרחים המצליבים האחרים. הכותרת וורודה מעוטרת בעורקים סגולים המתפצלים מעורק מרכזי. בסיס הכותרת כהה בהשוואה לחלק המורחב. גוון הפרחים אינו אחיד בכל הפרחים לעיתים מצויים פרחים שצבעם ורוד בהיר. בפרח 6 אבקנים היושבים במרכז הפרח ובולטים ממנו. 4 אבקנים מרכזיים צמודים זה לזה ושניים נמצאים כל אחד בצד נגדי. המאבקים גדולים ומכילים הרבה אבקה. הפרח מפריש צוף משני צופנים חיצוניים המצויים בבסיס הגביע. הימצאות אבקה רבה וצוף מושכים חרקים בעיקר דבורים בעלות חדק ארוך, אשר יכולות להגיע לצוף הנאסף בתחתית הגביע. האבקה נעשית ע"י חרקים. הפרי המתפתח הוא תרמיל ארוך בן ארבע צלעות הנפתח בהבשלתו. הזרעים קטנים ומסודרים בטור ארוך.

מוריקה מבריקה - פרחים בתקריב. צילמה: ערגה אלוני ©

להגדלה לחצו על התמונות

חלקי הצמח, בעיקר העלים והגבעולים הצעירים אכילים. טעמם חריף והם משמשים גם לתיבול. הצמח משמש ברפואה העממית לטיפול בחוליים: משרה סמך המופק משורשים מבושלים של מוריקה משמש להקלת כאבי-גב. שתיית חליטת עלים משמשת להורדת חום, לטיפול בבעיות מעיים, ולשטיפת פצעים.

הצמח גדל בואדיות על קרקע חצצית, והוא שכיח בצפון הנגב ובהר הנגב. תפוצתו העולמית היא מדבריות צפון אפריקה ודרום-מערב אסיה. בסוג 8 מינים, מהם מצויים בארץ 2 מינים בלבד.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2015 מוריקה מבריקה Moricandia nitens - פורחת בנגב (דצמבר 2015), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 2.
<https://www.kalanit.org.il>/מוריקה-מבריקה-פורחת-בנגב-דצמבר-2015